

ДОМАЋИ ЛИСТ

Цена је листу
на целу годину 2 ф.
на по године 1 ф.

Излази сваког I. и 16. дана у месецу.

Уредник, властник и издавалац:
СТЕВАН КОЊОВИЋ учитељ.

Цена за огласе:
на целој страни 8 ф.
на по стране 4 ф.
на четврт стране 2 ф.

КРСНО ИМЕ.

Крсно је име у Србина један од највећих празника његова дома. Крсно име у разним крајевима растуреног нам Српства разио се и назива и ако Србин за сва та имена зна, и један им значај придева; оно се вели још: *свечарство, слава, свето, шатор* итд.

Значајно је врло, да од свих хришћана, па не само хришћана, већ и од свих православни, само Србин има тај дан. То је дан успомене оног дана, кад нам предци из многобожачке вере пређоше у хришћанство — у веру православу. Свију значајнијих се дана Србин сећа; а особито се радо сећа оних сретних дана, који су по њега од замашнога утицаја били, па ма на ком пољу. Међу те сретне и радосне дане, броји Србин и овај дан, кога прославља на најсвечанији начин.

У овом дану спојио је Србин црквене установе са народносним обичајима. Србин није од оних људи, који воле своје осећаје сваком

приликом на пазар да износи; ал за то ипак осећа и свом душом је одан оном што га као Србина узвишује и чиме се у свако дома поносити може. Међу такове осећаје можемо слободно рачунати и верске (религиозне) осећаје, којима он своју веру и цркву до крајности воли и за које је он немилице и своју драгоцену крв пролевао. По спољашности судећи, и судећи по неким видљивим знацима, рекао би човек да Србин није велики богомолац. Али поспотримо му његову историју, упознајмо се боље са његовим религиозним осећајима, увидићемо у њему тврди камен на коме је Христова црква заиста чврста темеља наша. Дан славе његове, јесте дан, који све спољне његове недостатке поправља и накнађује и износи га као једног од најпобожнији хришћана. Сумњам да се и један Србин нађе да о слави својој не оде у храм Божији на молитву му, понесав собом и воштаницу мртвима за душу.

Да ли има Србина тога дана а да се и божје славе неће сетити. А

као видљиви знак, пали му о обеду воштаницу и подиже чашу руменике — Богу у славу!

Србин по обилатости својих дивних врлина, које га Србином чине, и тај дан их истиче, и тога дана свесрдно се показује да је од срца гостољубив! Ту су званице, кумови и пријатељи и званице па ма које вере били.

Милосрђе је једна врлина, коју је Србин кроз толике векове неговао и гајио, па која му се и овога дана из вида не губи. Тај дан, не чека да њега траже потребити, већ он њих тражи, дели им и чини дела милости телесна: чини оно радо и весело што му је у крви и што треба да чини сваки хришћанин!

Слога, љубав и братинство, то су замисли сваког Србина домаћина, па у симболичном знаку „свечарског колача“ износи га на сто, ломи га или реже са својима најмилијима, са кумовина и пријатељима, желећи један другом најдрагоценија блага овог света: *здравље, част и задовољство!* А то и искреним пољубцем засведочава.

Србин више на делу показује а мање на језику. Нема код њега ласкања једно другом и сваки час речима хвалити и славити један другог. Али поред свег тог његовог обичаја, ипак је он изабрао један дан у години, где брат брату, пријатељ пријатељу, кум куму, сусед суседу, млађи старијему — слободно и отворено славу честита и своје најтоплије жеље изјављује. Истина да је ту речима исказао, ал је уједно и своју част заложно, да би то исто био кадар у свако доба и делом засведочити.

И у овим веселим и радосним тренутцима, не заборавља Србин

и на мртве своје, за оне који му живот дадоше, или коме он живот даде; за оне који га на ноге подигоше и српским га именом назваше, него и за њих на жртву пренаша *кољиво* као на дан крсна имена свога. У нади и са молитвом у преблагога Бога, да као год што се нов живот појављује из зрна пшеничког, да ће исто тако у одређени час и из телеса мртвих, васкрснути нов живот. Вером и надом за душе њихове ово уз делење невољнима милостиње, принаша и побожно окуса од жртве ове.

Сви ови обичаји, који имају свога правог црквеног значаја а који већином произичу из народности од давнашњих времена, чине Србина као неком примерном изником и правим обиљежјем међу свима хришћанима, а као што већ једном рекох, понаособ међу православнима; који осим Србина тога дивног и красног обичаја нико нема.

Но и ако с болом у души, али ипак морам признати, да смо многи, а особито који се рачунамо мало у „интелигентнију класу“ не толико напустили хотимично овај обичај, него смо увлачењем других страних обичаја, угледавши се на друге вере и народности, као: имендан, рођендан — овај наш најсјајнији дан у години запоставили и недајемо му оне важности, коју по своме значају треба међу свима нама да има. Но у колико је данашње доба напредовало у том, да се све народности и вере старају да своје задрже и учврсте и уважавају, у толико можемо се слободно надати, да су већ избројани данни, овим страним обичајима у нашим домовима и да ћемо их заменити онима што Србина Србином чине.

ВОЂАРСТВО.

О неплодним вођкама.

(Свршетак.)



У таквом земљишту где дрва бујно у дрво расту, можемо их сравнити и са животињама, која само телом напредују и гоје се а за расплођивање нису ни у ком погледу способна.

Вешта домаћица кад примети то код своје живине, она им тако удешава храну, која ће им поглавито на то да служи, како ће од њих што више јаја дакле плода да добије. Па тако исто чини и разуман домаћин са својом приплодном пасмином. Но вођка као жива биљка и у том се поглавито разликује од животиње, јер код животиња ми удешавамо количину и каквоћу хране, а код вођака она сама тражи у земљи и усише је својим кореном и допуњује је на лиснатим деловима својим.

То је баш прави узрок, да се баш у многој снажној земљи много јалове вође појављују.

Па ипак човек разумом својим и многим радом и силним покушавањем сазнавајући узроке, изнашао је начин како и којим начином, да се од такве неплодне вође створи плодна.

Први посао који долази да вођку плодном учинимо јесте да јој с појединих страна жиле у нешто одгрнемо и подебље пократимо а тако исто и круну проредимо.

При проређивању круне многи греше, што гледају да оне на околне снажне лањске и преклањске леторасте остављају, а оне гране и гранчице које се већином изокола налазе и на којима се налазе заметци будућег плода исецају. Дакле оне све изнутра гранчице дуге и снажне ваља исецати а само ону оставити која би какову празнину поунити имала. Свако резање па

ПОДЛИСТАК.

Кроз Фрушку Гору.

Путописна црта.

XII.

ХОПОВО.



Око 10 часова пре подне 27. јула стигосмо на врдничком таљигашу пред ограду манастира Хопова. Истина да смо се у путу од Прига до Хопова мало забунили и мал не одосмо друмом у Каменицу, и срећа што се професор сетио своје мапе и она нам показа да се вратимо и сврнемо с десне стране преко једне рђаве ћуприје,

одакле се уским путем спустисмо у дољу у којој ова света обитељ лежи. Околина манастирска заиста је „питома и врло романтична.“

Манастир је огромно здање и то према западном брегу уз који је прислоњен, зграда је при земљи, а остале стране на један а на једном месту и на два спрата. Пред манастиром дивно изведена тераса, која је у овај мах била немилице непоштеђена од великог чопора ћурака, гусака и друге живине. Крај један заграђен летвицама, кроз које издалека, учинило нам се да видимо дивне црвене руже и то богате у цвету; а кад ми ближе тамо, патлиџан све као песница велик, успео се уз тачке па чисто се смеје, како смо се у њему преварили.

Попесмо се горе на спрат и нађосмо

тако исто и ово мора бити оштрим справама тестером ножем и маказама; па ране за тим и мелемом премазати да пре зарасту и напредовању вошкином не шкоде. Остале гране ако су према својој дебљини не сарамерно дуге ваља и њих скратити, али тако да ни у ком погледу не нарушимо лепи изглед круне, него да она буде са свију страна лепа и правилна. Особито препоручују се да оне гране исецамо које су пошле правцем среди круне. При резању рашљасти грана, одсецимо ону која је правцем к земљи обрнута, да касније при рађању и обтерећена плодом не би се какогод у рашљама расцепила и одвалила. Тако исто и ону која лежи унакрет са другом; која је лепша и згоднија ту ваља оставити а другу одсећи.

Овај рад ваља онда предузети, кад вошка не расте и не напредује, а то је у јесен, зими, или врло рано у пролеће.

Оно дрво које одвећ бујно расте, најзгодније је кад јој круну при почетку пролећа проредимо. А она дрва која немају снажна раста,

те је најбоље орезати свршетком лета дакле у јесен. Кад се у овом добу вошке орезају, онда ће на пролеће бујније да терају леторасте, а пролећним резањем, иде се више за тим да дрво обилније роди.

Јели дрво усађено у врло слабо и мршаво земљиште, оно живи али је слаб напредак. У сушним годинама, кад из земље и оно мало хране неможе да добије, брзо угине. Расте ли и надаље, оно „од муке“ и цвета, па нешто и неподпуна плода донесе. Такова дрва обично у свима својим пуповима имају плодни заметак и у пролеће често сам их цвет обаспе у тој мери да нема лист од куд ни да се појави. Па прво, пошто главне хране тек онда у себи има, кад унутарња се споји преко листа са оном која се у ваздуху налази — а то у добу њене највеће нужде са свим је немогуће, јер листа нема, прецвета а цвет због недостатка хране одпадне за тим одма или касније и она сама са свим пропадне.

Такове вошке плодним ћемо учинити кад им над жилама и око жила земљу одкопамо и нагнојимо добром

г. архимандрита Евгенија Кузмановића, који нас, кад чу којом целију путујемо, усрдно дочека и даде нам на расположење од његовог стана, две врло лепе собе. Том приликом разумедосмо да је ту брат овог манастира и суродица ми јеромонах Митрофан Николић; новопостављени наместник Доротеј Јовановић и на парохији налазећи се Герман Стајић. Од братије не беше ни један код куће те не могосмо прво да цркву разгледамо, која лежи по сред четвороугластог дворишта, а западним делом прислоњена са звоником уз здање. Г. архимандрит нас проведе кроз здање и кроз унаоколне стаје по чему одма могосмо пресудити да овај манастир спада међу богатије манастире. Веле, да има до 300 јутара ораће земље а преко 1200 ј. шуме, а

уз то два велика и лепа шљивика и виногради. Ми се захвалисмо г. архимандриту на труду, и умолисмо да нас пусти саме; што он и учини.

Ми се упутисмо дољом, куд се и у Приг иде. Красне вошке, да не знаш која је од које лепша. Дрвореди са обе стране пута сами ораси и трешње. Источно од пута манастиреки виноград врло простран и лепо уређен; по негде засађена лепа крушка и јабука, која је плодом својим грање оборила доле. Западно од пута уз брег воћњак од разних воћака, ораха, крушака, јабука, шљива итд. — У том воћњаку на лепој ливадици видесмо неко повеће друштво али чисто женско скупили се око ватре па тресу над њим котлић; приступисмо им и на наше велико чудо упознасмо нашу стару познаницу гђу по-

прхом земљом и пепелом. Или кад јој земљу над жилама прекопамо и добрим ретким (у води раствореним) ђубретом добро налијемо, да осока ова и до најмање жилице приспе. Ово можемо и тим начином учинити, кад при крају жила унаоколо подубљи јендечић ископамо и у овај таква ђубрета налијемо. Тим начином сву ваљаност овога ђубрета земља око жила усисе у себе и при жилама је задржи а не испари се и не оде нам у лудо у ваздух. Јендечић на сваки начин после свршеног рада ваља заронити. Овај се рад у лето обавља. Утицај оваковог ђубрења неће се приметити само на оногодишњем веселијем и лепшем растењу, него ће се још те године и многе клице приметити за годину што иде. За то на овај рад не треба преким очима гледати него жртвовати труд и оно мало повчана издатка, јер ће нам воћка за кратко време двојном и више вратити а уједно смо јој и опстанак осигурали.

У колико је земља рђава у коју смо воћку засадили и у колико се она ухватила и живи, све дотле земљу поправљајмо и чинимо је доб-

ром, догод је са свим не подигнемо да воћка у њој весело и успешно напредује. Приметимо ли на лишћу да оно није весело и да жути а то су најјаснији знаци ненапредовања воћкина, окопавајмо око ње, додајмо јој снажне влаге од које ће се она морати подићи.

Осим тога свака воћка треба снажења и неговања и стабла јој. За то морамо је преко целе године добро проматрати и од сваког је гада чистити, особито од оног што се по кори стабла појављује. Кора у сваке воћке увек треба да је читава, чиста, здрава једра и светла. У противном случају кора може да буде најзгодније легло за сваки гад, који ће и све делове круне, и жиле па и само стабло да руши и обара, док је са свим до пропасти, не дотера. Кору ћемо најбоље одржати кад је с јесени и с пролећа оперемо са кречном водом, том се приликом сви заметци сатру.

Уз то нам долази велика брига око скупљања гусеничког легла, које ако пренебрегнемо, може нам ли с тога узрока, па ма како воће понело и у цвету и у плоду, да воћка

падију Ђорђевићку са кћерима и гђама учитељкама. Таман се ми и са свима осталим упознасмо, али ето како оне веле: „и наших људи.“ Дође преч. г. Николајевић парох, колеге ми г. И. Радивојевић, г. Клаваговић и г. Ђорђевић син гђе падије. Ту се поново морадосмо приказивати и упознавати. Бесмо заједно тек неколико минута, ал и то доста беше, да при расстанку лепо успомену однесмо о њима. Пстина заустављаше нас да ту останемо на ручку, јер веле: „данас је пост, па ћете и ви морати у манастиру да постите.“ „Тим нам је милије, што ћемо и кроз ову фазу манастирског живота да прођемо.“ И са једно с Богом растадосмо се.

Подно већ далеко одмакнуло беше, кад се скупише у трапезарију братија и „манастирлије,“ па међу којима и нас дво-

јица. Данас је слава у Старом Хопову, па тамо беху сви. При ручку се из Ст. Хопова славско кољиво осветило, при ком чину и ми бејасмо и по обичају од њега и окусисмо.

Па пошто је слава у Ст. Хопову то решисмо, да одма после ручка тамо пешиче одемо са о. Доротејом. И тако то после подне проведосмо у Ст. Хопову на завршетку славе.

Тога вечера вратисмо се натраг и ноћисмо у Хопову. Ујтру нас одведе о. Митрофан у цркву коју лепо разледасмо. Храм је цркве о св. Николи, а народна је слава на Теодорову суботу јер ту почивају св. мошти Теодора Тирона. Црква је изнутра простана и свѣ сликама светитељским измањана. Кубе се узвисило испред олтарна на четир стуба. Пред олтаром и

са свим пропадне, јер одузети душу воћке — лист јој, значи одузети јој живот. Скупљена легла најбрижније морамо у ватру бацити и сагорети их.

У току године најбоље нам дрва чувају од гусеница птице певачице. У новије доба праве воћари и вештачка гњезда на својим воћкама како би примамили птице да му се у воћњаку настане и одомаће у тој цели да му песмом живот веселе и тлачењем гусеница воћку

од ове најезде сачувају. Па кад знамо да нам ове птичице оваке услуге чине, зар нетреба да развратну децу свим силама одвраћамо од суровог кварења птичијег гњезда и купљења јаја и тамањења младих птичића.

Пустошимо непријатеље гусенице, птице певачице, не негујмо воћке како треба — па како се онда можемо и надати добром берићету од наших воћака !?

У Сомбору. Емил Јанковић.

ПЧЕЛАРСТВО.

Писмо уреднику „Домаћег Листа“

Поштовани господине!

У 15. и 16. броју вашег листа између других кошница описали сте ви и американску кошницу, којом ми овде у нашим крајевима пчеларимо. Ви мислите да је та кошница за-

иста американска, да ју је какви Американцац изумео. Али то није истина. Наша американка ништа друго није него положена са једним редом оквира, која се одозго отвара. Зато што се одозго отвара назвао сам је ја американка, јер одозго се отвара и права американска Langetroth — ова кошница, а тако исто и од Heddon — ова поправљена Langetroth — ова кошница. Langetroth — ова и Heddon — ова кошница отварају се одозго

то пред десним ступцем од кубета леже св. мошти Теодора Тирона под балдахином. Иконостас је лепим и ако старијим сликама измаљан; а резарски посао врло фин. Пред стражњим десним ступцем од кубета, лепо украшен митрополитов сто. По цркви осим светитељских ликова има врло много призора из новог завета и то поглавито из живота Христовог. Особита је лепа замисао слике, и ако се то исто не може казати за израду, како Ирод даје сву децу до три године посећи не би ли тим начином и Исуса погубио. Олтар је доста простран и јако узвишен. И с јужне и са северне стране над олтаром налази се по једна соба без врата где су у свирепу турско време све манастирске утвари и скупоцености у добу највеће опасности скривали.

Под кулом црквеном налази се мала капелица која слави св. Стефана 2. авг. (Прен. м. архиђ. Стефана). Капелица је врло мала налази се по сред ове само св. трапеза а унаоко по дуваровима још неколико икона.

Манастир и цркву веле да су сазидали коморански и други горњоземски Срби око половине прошлог века, а ћелије су подигли сами калуђери.

Пошто се у овом манастиру најславнији српски мудрац Доситије Обрадовић покалуђерио, и знамо да му се ћелије под именом „Доситијеве ћелије“ и данас за спомен држе без да их ко на што употребује, уз пратиоца одосмо у њих. Које леже са северне стране манастира али баш готово на западном крају те стране. Од намештаја нема ништа у соби, соба је од

и то је све што је од тих кошница на нашу американку налик, иначе је унутрашњост њихова друкчија од наше американке. И што се тиче унутрашњости држим да је наша много практичнија од Langetroth — ове и Haddon — ове кошнице, зато се ове нису могле у Немачкој а и код нас никад одомаћити. То је једно што сам опазио да сте погрешили при описивању наше американке. Друго је што сам опазио оно где ви велите да ваша кошница нема будућности никакве где изриком кажете „да сте је напустили“. Узрок вам је што сте је морали напустити тај, што се заклопцем на вашој кошници многе пчеле прегњече а кад кад се заклопцем и сама матица прегњечи. Опростите — не мислим вас вређати — али кад тако што велите, морам посумњати да сте кадгод озбиљно са вашом кошницом и пчеларили. Пчеле се не могу гњечити поклопцем кад имате у рукама мехове и кад их димом окадите и растерате. Кад се пази и кад се с меховима ради не може никад матица пропасти. Гравенхорстову кошницу Немци хвале, а ја се не могу

с том хвалом да опријатељим. Што ви велите за своју кошницу, то баш бива код Гравенхорстове. У тој се кошници при операцији многе пчеле прегњече а може се десити да се и матица прегњечи кад се извлаче и увлаче оквири.

У Гравенхорствој кошници не помажу ни мехови, јер се димом пчеле не могу растерати са оне жљеботине, у коју се углави оквир. Што се тога тиче велика је разлика између ваше и Гравенхорстове кошнице. Али пре него што покажем практичност ваше кошнице, казаћу каквих има Берзонака и у колико се система могу све свести. Кошнице са покретним саћем навикли смо се ми да зовемо Берзонкама. Ово је на послетку право, јер је Берзон први нам показао кошницу са покретним саћем. Али права Берзонова кошница опет је нешто друго него што је Берлепшева и Датејева кошница. Берзонова је кошница са летвицама. Са летвица изводе пчеле саће и прилепе га са стране на зидове од кошнице. Пчелар мора ножем прво одвојити саће са једне и друге стране од зидова да може

оно доба — пре сто година — већ више пута била премаљана. О зиду осим његове врло лепе слике која виси у прочељу, више многе слике митрополита, епископа, архимандрита и игумана. Даље, налази се слика српског „војда“ Карађорђа и његових војвода. Ова ћелија изгледа као мала галерија српских славних људи било на првеном пољу или на бојном.

Још сазнасмо и то да је овај манастир силним лепим воћкама свуд унаоко засађен. Воће није обично, већ све по избор од најплеменитијег. Заслуга око оваког лепог уређења манастира, што је у самом благородном воћу засађен, веле, припада блаженоуспокојеном архимандриту Илићу који је све ово подигао и кога сва околица са највећим пијететом и данас спомиње. — Па нека му је и од наше стра-

не слава и хвала, па угледали се на њега многи архимандрити, игумани, јеромонаси — свештеници и учитељи који су најпозванији да ову лепу и корисну грану пољопривреде негују, народ обучавају и у њега шире. Те ће их се народ свагда са најлепшом успоменом сећати, као и овде славног архимандрита Илића!

ХИИ.

Старо Хопово.

Лицем на св. Пантелејмона 27. јула о. г. кад стигосмо у Хопово, пошто разабрасмо, да је у Ст. Хопову слава, договорисмо се да после ручка кренемо пешнице тамо на завршетак славе. Придружи нам

летвицу са саћем из кошнице извадити. Берзон се још и данас држи својих летвица, а ми смо пчелари данас потпуно уверени да његове летвице немају ни налик те практичне вредности, коју имају оквири Берлепшеви. Кад Берзонове летвице метнемо на страну, онда Берзонова кошница по своје саставу припада истој системи кошница, којој припада и Берлепшева и Датејева. Како Берзонова, тако и Берлепшева и Датејева кошница отварају се остраг и то је оно што имају заједнички, те припадају једној системи. Ја се са овом системом не могу да опријатељим, јер при операцији морају се сви оквири да ваде напоље и тиме се пчеле јако узбуне, а пчелар ваља за тим да тежи да пчеле што мање буни и све саће претреса. Осим тога на операције у оваким кошницама много се времена улудо протраћи. Рекао бих да су кошнице ове системе мало одомаћене код нас. Кошнице су друге системе Албертијеве, које се отварају са стране. Ту кошницу кад пчелар отвори да око ње ради има све оквири пред собом и може

извадити који хоће оквир не дирајући у друге оквири. Ради једнога оквира не мора све оквири вадити напоље као што се то мора чинити код кошница оне системе где су врата остраг. Албертијева је кошница једна од најпрактичнијих кошница. Кошнице треће системе су оне, које имају поклопац горе или отвор доле. Које имају поклопац горе то је наша американка. Кад се поклопац на њој подигне, има пчелар преглед над целом кошницом, може вадити оквир, који хоће, као што смо казали и код Албертијеве кошнице и она ми се чини у толико практичнија од Албертијеве што је лакше може сваки сељак начинити и што не кошта толико колико Албертијева. Осим тога, американци је место на пољу у пчелињаку, где је лакше и пријатније радити него у павиљонима. С којом је кошницом пак удесније радити да ли са Албертијевом или са американком, то стоји до навике, на коју се ко навикао кошницу, она му је и удеснија. Исте је системе као американка и Гравенхорстова кошница, која има отвор доле као

се о. Доротеј, те тако с њиме прво преко једног па и преко другог брега, кроз манастирску башту, виноград оба дивна шљивика и више других винограда припемо у Ст. Хопово за по часа хода или нешто више

Старо Хопово лежи источно од Новог Хопова. Лежи као у неком котлу; са свију страна брег шумом обрастао. На малој равници стоји, по изгледу, стародревна црквица, за коју се више може рећи да је капелица а не црква. Иконостас је стари и доста извештао, али још и сад постоје трагови лепе сликарске израде, а још лепше резачке. На црквици нема ни куле, нити има начињена звоника бар поред цркве, него кад им треба звонце донесу из Н. Хопова, обесе га о чега и тако се послужују. Са јужне стране цркве лежи при-

лично велика кућа при поду са неколико стаја, некад су красне ћелије побожних испостника биле, а сад стоје као пустињ, или се чувар који усели у једну од њих. Ту нема ни једног сталног калуђера, него по потреби о извесним дневима, дође по један из Н. Хопова те обави потребне душепечитељске дужности. Као што је и овога дана наш Милан (Митрофан) слушањчи био.

Народа из Ирига доста беше на окупу; сваки са својим друштвом, изабрао какво згодно место под дрветом, сео и уз прикусак ладне јањетине и чашу руменике пева Херуфику или другу коју св. песму. А било их је који су већ прешли и на сватовске. Ја сам много слушао о Ирижанима као полубогословцима, али нисам знао да и Ирижаниње знају тропаре и дру-

и наша проста кошница. И у Гравенхорстовој кошници има пчелар преглед над целим друштвом. Како је преврне има пред собом све оквире, али се теже ради око ње. Извлачити и уметати оквире у њу теже је и кубурније, а осим тога и пчеле се при тој радњи погњече, те је и матица при операцијама увек у опасности. Гравенхорстова је кошница оплетена од рогоза а у такој кошници не може посао тећи тако глатко и одрешито, као у кошници од дасака. И ваша кошница припада кошницама системе последње. Она је у ствари Гравенхорстова, али има нешто и од американке. Кад је окренете натрашке, а ви имате као и код Гравенхорстове кошнице преглед над свима оквирима. Око пчела не ваља много оперирати. Кад хоћете да видите какво је стање друштва у вашој кошници, а ви је окренете натрашке и једним погледом имате преглед и одмах знате какво је стање друштва. Хоћете ли пак да веће какве операције чините у вашој кошници, а ви отворите заклопац озго, узмите мехове и растерајте пчеле доле ди-

мом, па вадите оквире, које хоћете, и радите шта сте предузели. Ако хоћете да истресате мед, у вашој кошници нећете се бојати да ћете изгубити матицу, јер имате медиште одвојено од плодишта, можете дакле оквире без бриге из медишта вадити. Па како лако иде тај посао у вашој кошници, колико лакше и брже него што се то може чинити у Гравенхорстовој кошници. Ја се дакле не могу сложити с вама што сте ви вашу кошницу „напустили“. Ви сте требали досад тако се навикнути на своју кошницу да све послове лакше радите у њој него у другој кошници. Ви се на то можете још навикнути, само без мехова, без дима не смете око своје кошнице радити. С меховима кад будете радили зацело ће отпасти оне негодје, које ви приписујете заклопцу на вашој кошници. Највећа је замерка вашој кошници што су оквири ваши врло велики те за такве оквире мора и већа центрифугалка бити. Ма да је мени најпрактичнија кошница американка ипак не могу вама одобрити да ваша кошница нема никакве будућности и немате

те стихире па и без катавасије; па није да певају, него све се разлеже унаоколно шума. Па кад почеше народне, срце ти мора заиграти од радости како је са осећајем извијају: а није ни чудо, пред прквом сео на један кам слепац па ти уз гусле ниже све једну за другом. Свет се искупно око њега, те га са највећом пажњом слуша. Кад га даривасмо за душе наших умрлих, он нам се онако слепачки захваљи и благосиљаше а тек ће на крају додати: „Е слушала су мене велика господа кад им уз гусле певах пролетос на Сентомашкој беседи!“ — Ми овде неимајасмо никог познатог осим оца испосника, а да нас као Србе свак' радо гледаше, и многи нас позиваше у друштво на чашу руменике, но не бесмо ни вољни ни орни за пиће, те тако им и против наше воље

морасмо одбити њихове искрене понуде, велећи им „зван ко' и чашћен.“

За тим се спустисмо иза пркве са источне стране у лепу романтичну долину кроз коју поток тече. Ту су две потоцаре, али већ са свим без цељи, скоро да су већ и рушевине. У тој благој и пријатној долини налази се манастирска купусара. Из ове долине тек беше лепо слушати вилинске звуке прижких певачица, које се по шуми разиђоше и српску песму весељанку изводише.

Манастир са својом околином и завореним положајем, даје нам слику правог самостана. Тек се само једним просеком може изаћи из ове доље, због чега је врло и незгодан саобраћај с' поља, те веде, то беше и узрок што су прошлог столећа уз припомоћ други, калуђери овога

право што сте је напустили. Ја бих вам саветовао да с њоме пчеларите и да гледате да је још боље усавршите. Радите око ње и то радите много па ћете видети да ће вам свим бити своја кошница са свију страна удесна као што је мени американка. На послетку морам још ово казати да сам ја американку мало друкчије конструјисао и тако уде-сио да пчеле морају више меда са-брати за главне паше него иначе у обичној американци. Како сам ја

американку удесио, донео сам ја о томе опис с сликом у 8. броју „Те-жака*“ . О овоме ви у 15. и 16. броју вашег листа не спомињете ништа при описивању кошница. Ја сам овога лета с њоме пчеларио и сја-јан резултат постигао.

Шаље вам пчеларски поздрав и жели свако добро

ваш **Јован Живановић.**

* „Тежак“ добијамо, али на жалост неу-редно те баш међу осталим бројевима и тај не добисмо. Међу тим добисмо с друге стране и донећемо што скорим и о њој. Ур.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Американска лоза.

Расадник.

В американске лозе можемо на два начина да набавимо за калам-љење. Први је начин, кад их готове где купимо као прпољке те их преко зиме у затвореној стаји покаламимо и на пролеће расадимо; или кад занатимо нешто американске лозе и ову засадимо у расадник ради два циља. Прво ради

размножавања овакове лозе, а друго ради упрпољчења, да на ове можемо каламити.

Набављање готових прпољака скупо стаје; а кад их сада покуша-мо размножавати, бићемо веома за-довољни. Посао није тежак, само треба имати воље и нешто труда уложити, па ће нам успех бити награђен.

Пре свега морамо се побринути за расадник. Овај ћемо подићи на згодном једном комадићу земље. По-

манастира саградили Н. Хопово и тамо се преселили. А овде оставише само једног брата, ког се реда веле до скоро држаше.

Ст. Хопово је задужбина српског де-спота Бранковића — св. Максима влади-ке крушедолског, подигао га је 1480. год.

Пред вече вратисмо се сви, који при-падасмо Н. Хопову кући на вечеру и конак. —

XIV.

Гргетег.

Дана 28. јула, после доручка по не-креној захвали домаћима у Хопову, сед-немо у погођене таљиге и упутимо се у Гргетег.

Идући Гргетегу опет дољом прођо-смо низ Приг, а прођосмо баш кроз кра-сно село Нерадин Судећи по лепим чистим и уредним кућама, држим да је овим сељанима врло неправо урађено што се за њихово село вели да је не ради н! Кад уђосмо у пръавор Гргетег, указаше се они леги јабланови што су пред мана-стиром, као и горњи леги део баште ма-настирске.

Већ се приправљасмо како ћемо се да прикажемо високопречастном и висо-конаученом г. архимандриту Илариону Ру-варцу. Ал' у тај мах из манастирске ка-пије изађе један преподобни отац кога ми не познасмо. Зауоставимо таљигања према њему и запитасмо, да ли је г. архиман-дрит код куће. Пошто нам рече да није: упитасмо за о. намесника, на што он рече;

што треба да на том комадићу земље, расаднику, што пре и што бољу лозу запатим ради подлоге за каламљење, то је онда за тај посао морам и приправити. Најбоље ћу је приправити риголирањем („Д. Л.“ бр. 2. стр. 26.) По риголираној земљи ваља побележити редове све на подруг (1.5 м.) метара; па тако исто и сваки ред све исећи на толико исто дужине. Наравно да се то ради у пролеће и за то се време набави американске лозе толико комада, колико ћемо моћи на том парчету у опредељеном размаку засадити. Одређено место, ред према реду, може бити једно према другом; а може бити и једно према среди два места другог реда.

У ова се места могу засадити већ упрпољчена американска лоза, дакле као прпољак, или чиста лоза, резница. На сваки начин да се брже и боље може размножити прпољком него резницом. Ако ћемо резницом да размножавамо, оно може доћи још и између свака одређена места по једна засађена резница, али која ће се, како се добро упрпољчи морати vadити, да се зими у руци накалами

а оне ће остале морати на дуже тамо остати, јер на њима ћемо преко лета каламити у ластар (дуги) овај на страну навести, тиме га као каламак упрпољчити и за тим пресадити на одређено виноградско место.

Сађење овде у расаднике американске лозе мора се равнати према лози какву садимо. Ако садимо резницу њу можемо сврдлом, али у косо или ашовом у јаму, али и том приликом косо. Ако садимо американску лозу као прпољак, не смемо је сврдлом садити, јер турајући жиле у узану јаму, загуши ћемо их и нису слободне да се могу подпуно на све стране развијати и тиме леп ластар за каламљење пуштати; с тога морамо садити у ископане јаме управљајући им жиле на све стране, да имају свака свој одређен правац („Д. Л.“ бр. 4 стр. 55.)

Свака лоза где је усађена мора бити пре свега тачкама обележена. Што је тачка дужа у толико ће нам касније боље услуге чинити. Тачке је боље поударати још пре сађења, да се уз ову засади прпољак, како се не би касније жиле вређале ударањем ове у земљу. Горње око ма

„Ја сам намесник!“ Скочисмо са таљига и приказасмо се једно другом. Име му је вели: Герман Срданов а има још један јеромонах о. Гедеон Петанек (Баш сад кад ово дајемо у штампу чујемо да ће се ту покадуђерити и наш колега вероучитељ Ђакон Јован Јовичић, а за њим и Адам, најстарији искушеник Гргетешки.)

Врати се о. намесник и смести нас лепо и красно у две собе, а за г. архимандрита вели да ће довече доћи.

По предању веле, да је овај манастир задужбина деспота српског Гргура слепог, оца Змај деспота Вука

Ово је један од најдивнији манастира. Лежи као у околу брега. Са свију га страна брег окружује само са јужне не од прњавора. Од прњавора ограђен је зидом на коме су летве лепо умештене. Одма по-

ред зида је доња па за тим горња башта красно шеталиште или воћњак, све је то тако удешено да се не да лепше замислити. Са горње баште према југу видиш цео равни Срем, па чак и Аваду у Србији.

Манастир је зидан у облику четвороугла, према равнини, како где са спратовима, има где два, где један где и при земљи. Са западне стране је с поља при земљи а из унутра на спрат, из ког и чешма извире. У зграду може се ући с две стране са источне кроз велику капију управо на подножје цркве, а са северне стране на први спрат и ако се споља улази као да је зграда при земљи.

По сред тескобне порте лежи повећа пространа и видна црква. Сва је црква по зидовима измаљана иконама правничким. Олтар од солеје дели зидан иконостас, о

од какве сађенице треба да је све дотле слободној природи изложено, до год не крене; примети ли се да је кренуло, одма га ваља са ситном земљом загрнути кроз коју ће ластар пробити, оснажити, ојачати, и усправан правац својим растењем заузети. Ако је земља снажна ластари ће брзо и једно терати; они ће се хватати о забодену тачку, но ако нисмо сигурни, да ће се овако приљубљени ластар моћи и против ветра одржати, можемо га уз тачку овлаш рафијом привезати. Ластаре ове не смемо дотле заламати до год не доспу ову дужину, коју тражимо, односно колика је тачка уз овај чокот забодена. У колико се буду на резници

појавили слаби летораста, у толико све треба закинути а само један пустити да расте и да се снажи. Прпољци колико год буду потерали па ако су снажни и једри ваља све оставити, јер ове ћемо и ту моћи каламити, а моћемо их у своје време и поодсецати и упрпољчењем размножити на другом месту. Један добро однеговани и тако удешени прпољак може у јесен да даде 30-40 изрезани сађеница.

Сад је пак лако увидети, према својој потреби колики ваља да је овај расадник, да се из њега за неколико година може извесне величине виноград засадити.

П О В Р Т А Р С Т В О .

О зелени коју ћемо да оставимо преко зиме.



ву ону зелен коју ћемо за зиму да оставимо, морамо пре свега у повртњаку изабрати да је најлепша, најздравија и најразвијенија. Подабрану ту зе-

лен ваља из земље ископати сувог чистог и сунчаног дава. Тако добијено поврће моћи ће се дуго одржати здраво и добро.

Прво да почнемо са правом зелени као што су репе. Све су репе на хладноћи а особито у смрзли ма и на најмањој врло осетљиве; с тога копање свих врста репе мора-

коме су приљубљене мале слике, али лепо израђене. Пред олтаром уздигло се красно кубе. Црква је посвећена св. оцу Николлају, а народна је слава о летњем Николдану 9 маја. — Под звоником налази се мала капелица, у којој по среди стоји св. трапеза на једном стубу. Зидови измаљани св. ликовима, евангелистима и још две по веће престоне иконе.

Пошто овде остаемо још и сутра дан до подне, то бејасмо, као у недељу на св. литурђији.

Више се пута проходаемо кроз ону дивну башту засађену са красним и разноврсним финим воћкама. Кроз ово шеталиште иде се у шумицу, а у једном закутку шумице налази се тужно калуђерско гробље. Тек видиш само разишле гробове, који ти немо причају: „та и мртви

смо осим света!“ Један само има споменик, кога је синован подигао о. Агатангелу. Над шумицом шљивик; а под шеталиштем воћњак.

После ручка, у друштву богослова Милиног и ње му Невенке и учитеља Шатриначког Личинића одосмо на неколико часова и у манастир Велику Ремету који са источне стране недалеко лежи од Гргетег. Пред вече се опет вратисмо у Гргетег.

Тога вечера касно дође г. архимандрит те с тога и не могосмо одма наша подворења да учинимо, него одложисмо за сутра ујтру.

Ујтру после доручка прими нас одма на прету пријаву Ђака му. Предусретај му беше искрен и љубазан, где морадосмо баш подуже остати разговарајући се о сва-

мо удесити да буде лепог чистог и топлог дана. При копању мора се пазити да се како год ашовом поједино корење не пресеца или само засеца, што би сечено место ма како га добро оставили прво и највећма почело трнути. Сву повађену репу ваља прво и прво одземље је очистити а за тим од свију непотребних листова. Управо код оних врста репа (као у мркве, першуна паптрњака итд.) чије листове не ћемо касније требати са свим изодкидајмо са главе им, јер тако ће бити издржљивија и дуготрајнија. Овако повађену и удешену зелен однесимо где на суво покривено место, где је мало јача промаја, да се ту просуши и провене; ту треба да стоји 5—6 дана. За тим однесимо је у подрум, трап или друго које место приправљено, али суво мора бити. Ту је претрпајмо корен по корен један до другог у сув песак тако, да је близу корен до корена, али ипак сваки да је са свију страна песком обложен. Слагање корења може бити у усправном правцу, а може бити и да слажемо поред зида, уз који прво пе-

сак долази, слој на слој, или у облику купе, ако је много, па да су главе све напоље окренуте.

Све врсте купуса као и кељ кад један део од корена одвојимо, можемо у месту где промаја влада, на такву полицу у обрнутом положају главицу једну до друге поређати, где могу тако све до идуће године неповређене остати. Остали део купуса и кеља, ваља пре свега очистити од горњег лишћа и закопајмо у јаме ископане од 60—80 см. дубоке. У овој јами поређајмо главицу до главице кореном доле, као да су засађене, али никако да једна главица додирује с другом. Око корена треба ситном земљом обложити и ту земљу сабијмо. За тим лепог дана водом заливати да земља чвршће стоји око корена и слободно јаму оставимо отворену кад су леви суви сунчани дани. Напротив приружним данима и ноћу можемо јаму од озго даскама покрити. Кад пак наступи права сурова зима, онда не само да јаму даскама морамо непрестано затворену држати, него на даске морамо још за 30—40 см. и земље на-

чему по мало, па и о економији и његовој телесној слабости, коју на себи већ врло јако осећа. — Тако исто и у подне при ручку, нудећи нас гласовитим Грегетешким вином „радованцем“ проведосмо у озбиљном па и веселом разговору, као и после ручка у његовим собама на црној кафи. Ту му се захвалисмо и рекосмо да мислимо данас у Крушедол јер је сутра дан слава тамо. Г. архимандрит нас је одвраћао од те намере и задржавао да останемо у Грегетегу а у Крушедол да одемо на појутарје. Но пошто ми на слави манастирској никад били нисмо, то смо чврсто остали при нашој намери „Е кад није друкчије онда ћете са мном заједно на моји каруци до Крушедола“ Бадава смо ми говорили да смо већ таљигаши нашли; морадосмо понуду примити.

Оправисмо се а и г. архимандрит, пошто је и он за Абацију пошао, седосмо у каруце и у разговору г. архимандрита и то поглавито из појединих историјских одломака, о именима ерпским и неерпским еремских села и постанку њиховом као и о почетку подизања манастира и напоследку из хералдике о ерпском грбу и о она четир „с“ да нису ерпски оригинал, него да је копија од грчких владара, а особито од Палеологовог доба. Ми са највећом пажњом слушаосмо учене одговоре, добивене на наша скромна питања, на које нам је г. архимандрит драговољно одговарао. И у најлепшем разговору, морадосмо се на нашу велику жалост растати, јер стигосмо већ до пред сам манастир Крушедол. Желећи срећна пута и подпуна здравља, високонаученом г. архимандриту Плариону

вући, а за тим и исто толико и сламног ђубрета нанети. Овако ће се моћи и купус и кељ лепо држати до год од онога првога трајало буде.

Келераба и целер остављају се у подрум у песку поређани у пешчане леје у редове и готово са свим се затрпају песком, једино да им они само мали листићи из песка вуре. Може се овако и у слободи одржати али се морају такве леје са доста сламним ђубретом покрити да не промрзну. Но и ако се по нужди и то може ипак је боље у заклонитом месту.

Цвекла, остале репе, кромпир за кување, могу добро да презиме у сувом месту просто и на рпи, али у већим количинама свакојако је боље да се ископа јама од 1 ш. дубока која да се сва постави и по дну и са стране са сламом; ту ово поврће поређати, опет сламом одозго затрпати а на њу подоста земље наваљати. Пре него што се у такве јаме почне остављати ово поврће, ваља дугу тачку по средње ударити и ову обвити са прилично дебело сламе. Кад се сад по-

ређа поврће ово сламом и земљом заспе, мора ова тачка и кроз ту земљу провиривати. Ово се чини с тога да се уз ову тачку, као кроз какву одушку, може онај гас ветрити, који се доле у јами међу остављеним поврћем развијао буде.

Све врсте карфиола треба од горњих листова очистити и са земљом заједно пренети у какву непотребну подубљу топлу леју или на какво друго суво и сигурно место од мраза, где ће ово и даље напредовати и бољма се развијати; на сваки начин да се таква леја својим покривалом покрити мора, и још сламе на њу навући ваља.

Катанг салату, ваља очистити од већег лишћа и унети је где у топлије место у склоњеном крају, које треба да је нешто мрачно, корен јој засути, и тим ћемо начином имати преко целе зиме њежна лишћа за употребу.

„Egy—s.“

S.

Д О П И С И.

Вел. Радинци 13/X. 1890.

У првој половини овога месеца беше нам врло разнолико време. Сунце је почетком ок-

опростисмо се и са једно „с Богом“ ратадосмо се.

XV.

Велика ремета.

Дакле као што рекох у лепом друштву одемо на неколико часова у овај манастир.

Већ при уласку нашем у дољу у којој лежи овај манастир као у неком котлу, опазисмо диван положај, кога овај манастир има. Са свих страна брегове; а по њима обрасла красна шума са северне и источне стране; а са западне и јужне лепа шљивина а под њима красне ливаде.

Сам манастир је по себи велик и голем, али на жалост приметити морам да

је врло неоправан, нису баш руине — ал готово. Чусмо да је већ налог издат, да се и овај манастир уведе у ред и да се према свом дивном положају не постиди лепотом и оправом од других манастира, који су заиста врло лепо оправљени. У толико се више надамо, да ће и овај манастир бити достојна задужбина својих основача у колико је поверен ваљаном економу администратору јеромонаху о. Милутину Јакшићу.

У манастиру затекосмо само јединог калуђера јеромонаха о. Мирона Милановића, који је цело наше друштво лепо дочекао и на свакој нам молби врло предусретљив био.

Манастир је велико насупрат здање са све четир стране а у среди црква без кубета. За овај манастир веле, да је нај-

тобра још тако јако сјало, да смо осећали топлоту као у сред лета. Напротив пак сада, како је прошлих дана било мало кише па је застудило, хладноћа је тако јака, да је ваљда бити неће, ни у сред зиме веће. Снег, који је јуче прилично вејао а и данас јоште није престао, него се рекао би сложио са ветром па се на све стране размеће и неда путнику ока отворити, увеличавао је ову хладноћу.

Хвала буди премилостивом Богу да је лепа времена било доста, па су наши сељани скоро све главније радње прерадили и храну збрали. Храна, коју је наш сељак са летине скинуо, доста је добро плаћала. Особито кукурузња беше обилна. Да беше кукурузу за времена кише, би у велико сељаку надокнадио оно, што му је буд медљика буд елементарна штета на другој којој храни нанела.

Са виноградском бербом не можемо се баш хвалити. Несита и проклета филоксерра, која је свуда овладавала, није ни овде винограде поштедила, те које она које медљика учинише, да је добит вина ове године према ланском тек једва половина. Неке је опет наше винограде и лед потукао.*)

И овом приликом морам похвалити наше сељане, који прегнуше свом вољом у пчеларењу. Између њих добише неки за мед о. г. преко 100 ф. и тиме показаше шта вреди пчеларити.

Овога пута слободан сам вам штовани госп. уреднице укратко описати врло жалостан приказ, који се код нас у близини десио:

При крају прошлог месеца дувао је силни вихор мислиш е дићиће све небу под облаке. Пред олујину на један дан западали се слама на пустари „Вишњевци“ која је од нас за $\frac{1}{4}$ часа удаљена.

* Види Дописе у 14. бр. овог црвеног листа

старији од свих Фрушкогорских манастира: основан је за време краља Милутина (1275—1325.) Храм цркве је на св. Димитрију; а храм капеле (која лежи под кулом) јесте на Ивањ-дан, онда је и народна слава. Манастир је овај поново сазидан 1733. год.

Црква је укусна, мала узана и мермером постављена. Иконостас је леп и нов; и кубе је било али при оправљању је скинуто. Изнутра црква није измањана него чисто бело окречена. Не знадохме нам ништа казати имали каквих знаменитости и

Чељад тамошња преглаје сву силу те је гасила и погасила ватру. Кад сутра дан у вече у највећој олујини блесну наше село опет сјајем али далеко већим, него јучерашњим. Свет се већином позавлачио које у штале због снажне олујине па није ни видео ни знао за страшни пожар, који је наново пустошио пустару „Вишњевце“. У тако великом пожару кога је вихар све то већма распаљивао, тамошњи људи нису могли ама баш ништа отети. Сваки је гледао само да свој живот спасе. Стаје, сво сено, сву сламу доста и хране сажего је пожар у пепео. Сву штету рачунају људи на 15.—200.000 ф. Но осим те штете уништио је пожар и живот једном човеку, једном оцу, за којим плаче сирота удовица са нејаком дечицом. Грозно беше гледати то сагорено тело ако се тако казати може, јер од човека не беше ни цео костур остао. Руке, ноге нешто трупа и сви органи у трупу сагорели су у прах и пепео. Једина лубања и онај део трупа (групу) на коме је била земља од пала зида лежала те спречила да и тај део тела сагоре преостало је од меса и костура тога човека.

По овоме видимо да је света истина она нар. изрека: „Ватра и вода добре су слуге, али зли господари.“ Зато назимо да до њиховог господарења не дођу.

С. В. В.

Бечмен 14. Октобра 1890.

Последње ове недеље имали смо баш скоро рећи, праву зиму. Преко ноћ су јаки мразеви, а преко дан по све хладни ветрови.

У Петак 12. о. м. почео је по мало и снег провејавати: а јучер како је почео од ране зоре па све до мркла мрака завејавао је јужњак. Данас пак после хладног јутра озарило нас је благо су-

предања опширнија о овом манастиру. На цркви је кула врло висока; на њој се налази 7 реди прозора, један над другим. У торњу је капела мала, олтар завесом одељењ од осталог дела. — Манастир овај веле има и своје лепо имање, и савесно руковање, могло би га брзо подићи.

Близу код манастира у врло пријатном пределу налази се водица т. з. У б а в а ц.

Ми ту још поседисмо и проразговарасмо се сајо. Мирном потом узевши збогом кроз шљивик вратисмо се натраг у Гргетег.

нашце, и ако не баш онако топлим зрацима као до сад то је ипак улило наде нашем сељаку, да ће још бити лепих дана и после ове непогоде, те ће моћи поорати и посејати јесењи усев.

Врло их је мало, који су тек по које јутро засејали. До сад ни су могли, јер кише целог лета, тек ако смо једно-два пута и то врло мало имали, те је с тога земља јако отврдла, да се није могла орати.

Да нас није лед потукао, било би хране у изобиљу, како је година понела била, а овако, већ се у велико купује жито за хлебац.

Једини кукуруз што нам је остао на миру. Њиме се можемо похвалити, да ће нас бар колико — толико у невољи помоћи. Добра му је и цена, 5—5 фор. 50 нов. 100 ока.

Још се једно зло налази по нашим њивама, које ће доста квара нанети ново-посејаној јесењој храни, а то су силни мишеви, но надамо се, да ће их ово време, бар колико — толико стаманити.

М да и ако је било доста слаба му је вредност била, јер Чивути трговци плаћали су за њ 18—20 фор. за 100 kg.

Миливој

Ј. Ц. Ш М П Д Т Е р ф у р т .

Препоручује свој велики избор

С Е М Е Н А

од поврћа, цвећа и економских биљака, разног дрвећа и шибља од сваке врсте воћа.

П Р О И З В Е Д Е Н И Х Б И Љ А К А

сваке врсте, особито екзотична цвећа и новитета од разног поврћа.

Богато илустровани ценовник шаље свакоме на захтевање забавља и франкирано

J. C. SCHMIDT Erfurt.

ЦЕНТРАЛНИ КРЕДИТНИ ЗАВОД У Н. САДУ.

Ц. Н.

Част нам је овим обзнанити да је наш завод

1. Новембра о. г. по новом

свој редован рад отпочео.

Наш завод примаће новчане улоге на укамаћење на штеднионичке књижице, каматнице, и у текућем рачуну.

Есконтоваће менице, ефекте и купоне.

Издаваће предујмове на робу и папире.

Примаће менице и друга потраживања на сва домаћа и страна места у инкасо.

Даваће зајмове на непокретности.

Примаће папире на чување и руковање.

Издаваће упутнице и кредитна писма на домаћа и страна места.

Примаће налоге на исплаћивања на страна места, даље налоге на куп и продају робе и папира за рачун валагача.

Завод се налази у кући г. Љубе Стефановића у првом сирату.

Пословни часови су: { од 9—12 пре подне и
од 3—5 сати после подне.

У П Р А В А

ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА.

Штампано код Антона Мужика у Сомбору.